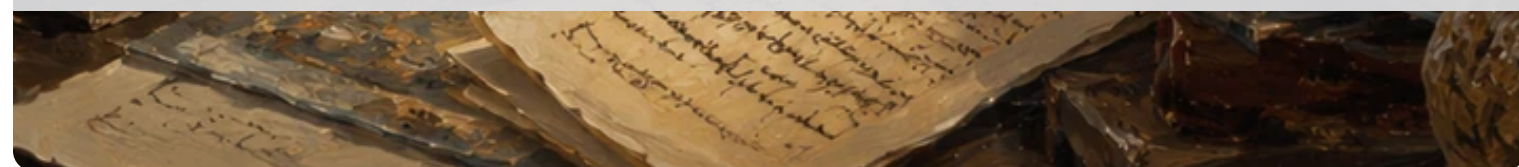

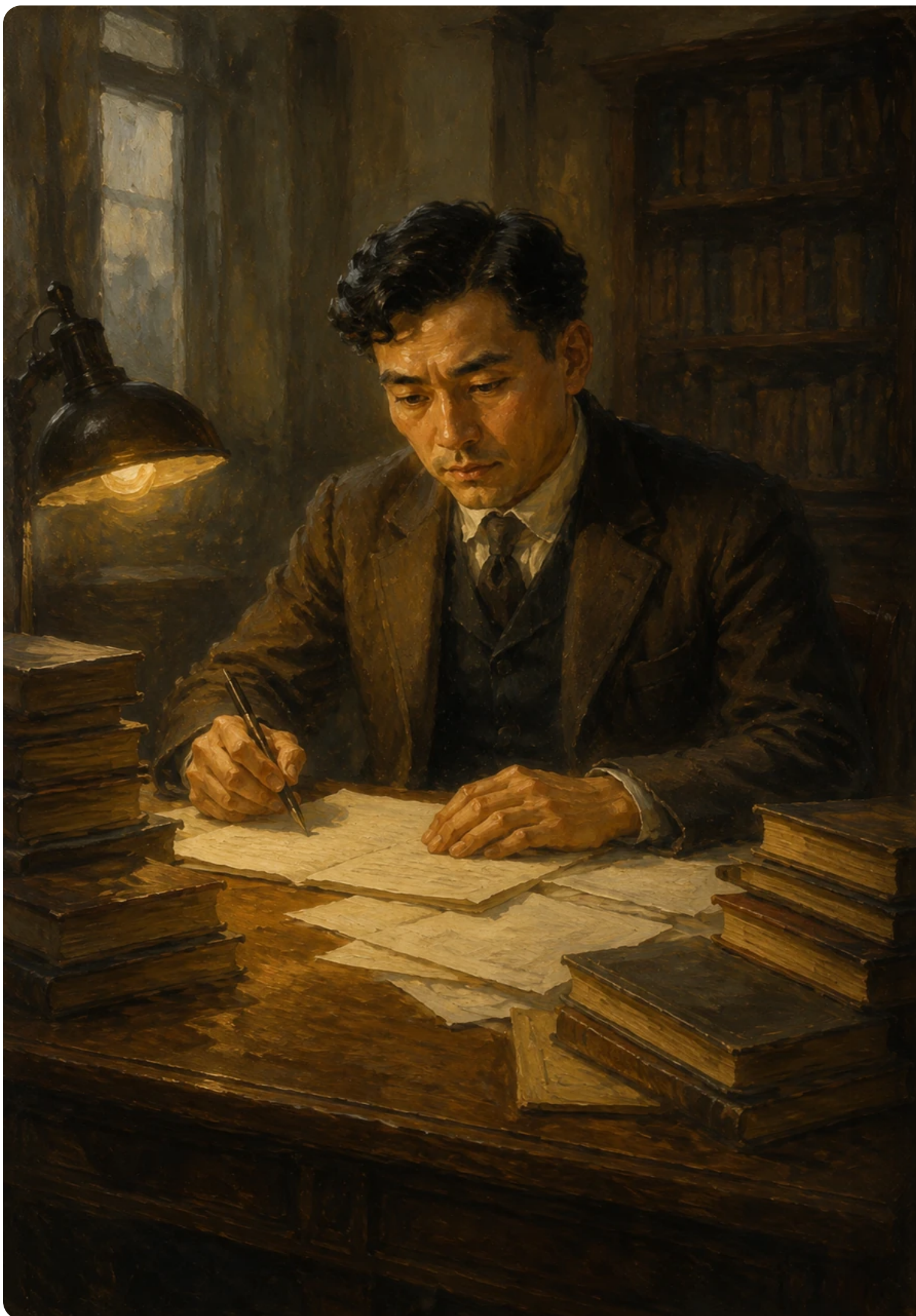
Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл
білімінің негізін қалаушы ғалым

Молдир Куатжанова

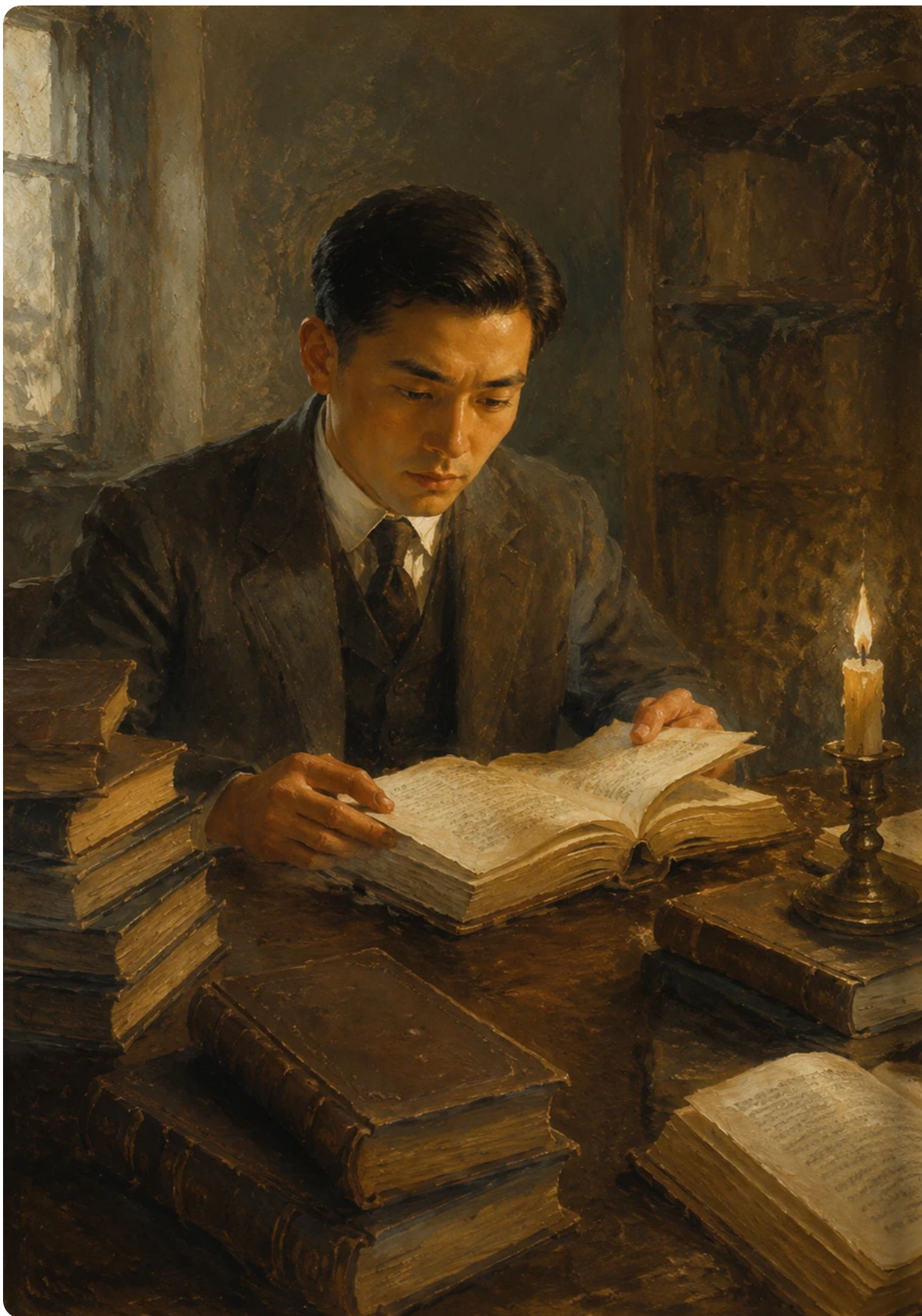

Ұлттық нақыштағы көгілдір және алтын түсті ою-өрнектермен безендірілген мұқабада көрнекті ғалым Құдайберген Жұбановтың зиялы бейнесі бейнеленген. Кітаптың бетінде «Құдайберген Жұбанов – қазақ тіл білімінің негізін қалаушы көрнекті ғалым» деген салтанатты тақырып жарқырап тұр.

Құдайберген Қуанұлы Жұбанов 1899 жылы Ақтөбе өңірінде дүниеге келіп, қазақтың тұңғыш кәсіби тілтанушы ғалымына айналды. Ол Ленинградта білім алып, туған тілінің ғылыми негізін қалауға бүкіл өмірін арнады, бірақ саяси қуғын-сүргінге ұшырап, кейін толық ақталды.

Кішкентай Құдайберген бала кезінен білімге құштар болып, көне қолжазбалар мен кітаптарға үлкен қызығушылық танытты. Оның Ленинградтағы студенттік жылдары мен шет тілдерін меңгеруге деген талпынысы үлкен ғылым әлеміне жол ашты.

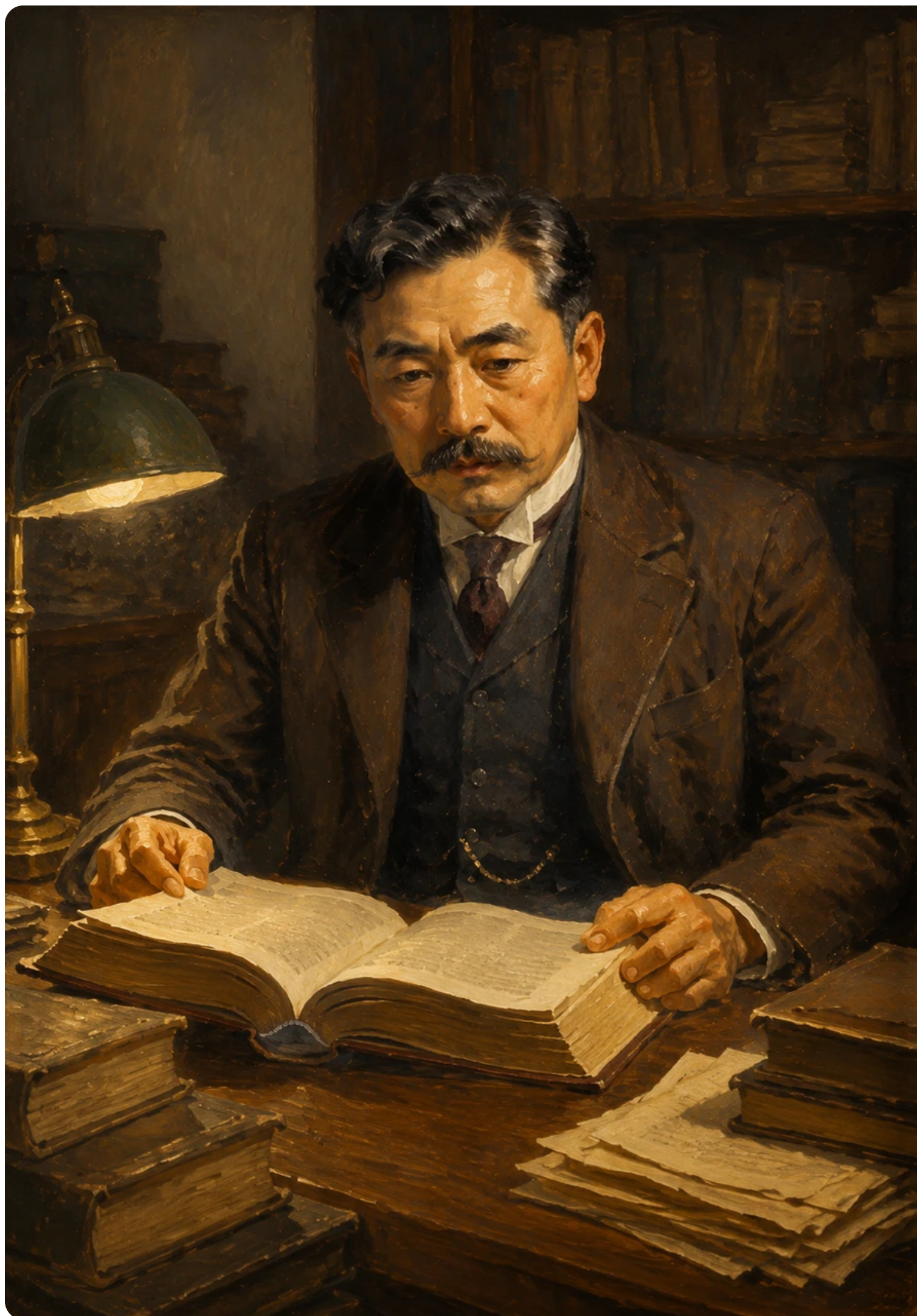
Ғалым қазақ тілінің фонетикасы, грамматикасы мен әліпбиін зерттеп, алғашқы іргелі ғылыми еңбектерін жарыққа шығарды. Сия сауыт пен қалам ұстаған ол көне қолжазбаларды парақтап, қазақ жазуының жаңа белесін қалыптастырды.

Профессор атағын алған Құдайберген Жұбанов қазақ тіл білімінің алғашқы жоғары деңгейлі ғылыми мектебін құрды. Оның университет қабырғасында өткізген дәрістері мен мемлекеттік деңгейдегі еңбектері шәкірттеріне үлкен шабыт берді.

Ол қазақ тілінің ғылыми терминдерін жүйелеп, ана тіліміздің орфографиясы мен әліпбиін жетілдіруге өлшеусіз үлес қосты. Ұлттық кітапхананың тыныштығында ол болашақ жас ғалымдарға бағыт-бағдар беріп, тіл ғылымының теориясын бекітті.

Құдайберген Жұбанов бірнеше шетел тілін еркін меңгерген және түркі тілдерін терең зерттеген тұңғыш кәсіби лингвист болды. Оның сан қырлы таланты мен саяси қуғын-сүргіннен кейінгі толық ақталу тарихы ұрпаққа үлкен өнеге болып қалды.

Ашық қалған көне кітап пен қауырсын қаламның аясында ғалымның ана тілі мен ғылым туралы айтқан даналық сөздері алтын әріптермен өрнектелген. Оның мағыналы дәйексөздері қазақ мәдениеті мен білімнің маңыздылығын паш етіп тұр.

Бұл бетте ғалымның өмір жолынан сыр шертетін тарихи фотосуреттер, қолжазбалары мен дәріс оқыған сәттерінен естеліктер жинақталған. Көне құжаттар мен оқу орындарының бейнелері өткен күннің құнды мұрасын көз алдымызға әкеледі.

Ұлы ғалым Құдайберген Жұбановтың еңбектері қазақ филологиясының алтын қорына мәңгілікке енді. Оның қалдырған ғылыми мұрасы — бүгінгі қазақ елінің және тіл ғылымының сарқылмас қазынасы мен мақтанышы.